

Strategisch plan bijenteelt

Selectieve bestrijding van de invasieve soort Aziatische hoornaar ter bescherming van de honingbij en de biodiversiteit in Vlaanderen

Medegefinancierd door
de Europese Unie

Het project werd ingediend op 24 augustus 2023 door de Limburgse imkersbond vzw binnen het Strategisch Plan Bijen 2023-2027 en goedgekeurd op 10 oktober 2023.

Doelstelling van het project:

1. Op een duurzame en effectieve wijze de exoot Aziatische hoornaar onder controle brengen ten einde de veroorzaakte schade voor de imkerij, land- en tuinbouw en de biodiversiteit tot een minimum te beperken.
2. Het project wordt ontwikkeld, gedragen en uitgevoerd door alle Vlaamse imkers in samenwerking met gemeentelijke en provinciale diensten en met een projectpartner uit de sociale sector.

Dankzij onze 96 imkerafdelingen, 53 educatieve bijenstanden en 300 gemeenten beschikken we als geen ander over een netwerk om in Vlaanderen een ruime sensibilisering op gang te brengen met als inzet de exoot Aziatische hoornaar te beheersen, de schade te minimaliseren en zijn uitbreiding onder controle te houden.

Het project wil tussenkomen in de verschillende ontwikkelingsfasen en vooral op momenten dat de Aziatische Hoornaar het meest kwetsbaar is. We onderscheiden 3 fasen in de ontwikkeling:

Fase 1: Bij de vorming van zijn primair nest. Koningin start solitair en zelfstandig een nest op. Het afvangen van deze koninginnen bij middel van een selectieve lokval

limiteert het verder ontwikkelen naar een secundair nest.

Fase 2: Bij de overgang van het primaire/secundair nest. Enkel de werksters gaan foerageren. Door middel van lokpotten kunnen we via deze werksters het secundaire nest opsporen, detecteren en laten verdelgen. Ondersteuning wordt geboden aan de imker, gemeenten en publiek.

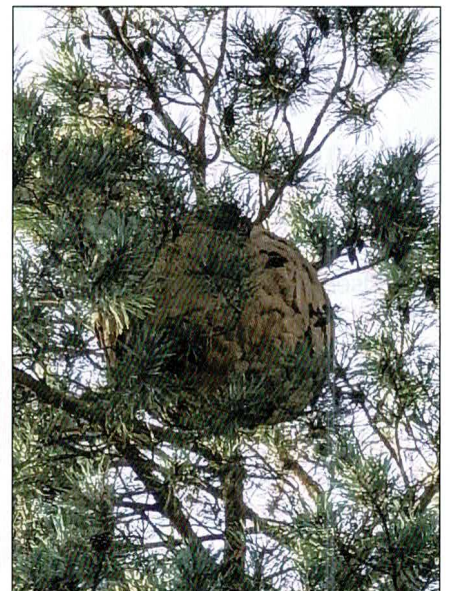
Fase 3: Niet gedetecteerde nesten kunnen alsnog worden opgespoord via zenders. Ook hier wordt vanuit het project ondersteuning geboden aan opgeleide imkers. Voor de effectieve vedelging (preventie naar het komende jaar) wordt beroep gedaan op een specifieke samenwerking met de bevoegde overheidsinstanties (brandweer).

Resultaat boeken in de zoektocht naar de exoot AH vraagt een enorme betrokkenheid van de gemeenschap en een continue sensibilisering is noodzakelijk. We benadrukken het belang om de spotters uit onze partnerverenigingen hierbij goed te ondersteunen.

Niets ondernemen is helemaal geen optie. De ontwikkeling van de Aziatische hoornaar zal bij gebrek aan een natuurlijke vijand snel toenemen waardoor de aangrichte schade onbeheersbaar wordt. Binnen

Lokpot.

landbouw en milieu wijzen vele studies op het belang van bestuiving door insecten en de enorme economische

waarde/impact hiervan. De imkerij zal volgens de laatste studies het zwaarst worden getroffen en dus is het ook aan ons om actief deel te nemen aan een structurele en projectmatige aanpak. De georganiseerde bestrijding van de Aziatische hoornaar is hiermee een feit. Binnen iedere Vlaamse provincie wordt een werkgroep opgestart die deze bestrijding in goede banen moet leiden, zij zijn het aanspreekpunt voor dit project en dragen het, via het beschikbare netwerk, uit naar alle Vlaamse imkers. Het project stelt middelen ter beschikking maar de daadkracht moet uit de imkerij komen. Het goedgekeurde project werd ontwikkeld door en voor imkers. Het moet de imkerij in staat stellen om de beheersing van de invasieve exoot te realiseren.

De aanpak binnen Vlaanderen is gestoeld op een 'taskforce Aziatische hoornaar' binnen elke provincie. De organisatie en aansturing van alle actoren wordt verzorgd door deze werkgroep die gebruik maakt van zijn imkernetwerk.

Het centraliseren van de expertise bij

Selectieve val.

een aantal afdelingen verspreid over de provincie om de imkers met problemen bij te staan is een waardevol initiatief. Ideaal zou zijn dat elke afdeling in eigen rangen een expert AH heeft. De opleiding zou centraal georganiseerd kunnen worden.

Sensibilisering staat boven aan de to-dolijst. Hiervoor worden binnen elke provincie symposia, samenkomsten en lezingen georganiseerd in het voorjaar. De imker wordt geïnformeerd over de ontwikkeling van de exoot en een gratis selectieve lokval is beschikbaar voor iedere Vlaamse imker. De vangstmelding is heel belangrijk. Dit laat ons toe te meten in welke mate de ontwikkeling van de Aziatische hoornaar wordt afgeremd door spring trapping. De selectieve lokval bewijst niet alleen zijn diensten in het voorjaar, maar is ook zeer waardevol op het einde van het seizoen wanneer de pas geboren koninginnen op zoek gaan naar voedsel. Vergeet zeker niet om een vangst te melden via de QR code aanwezig in elk selectieve lokval.

Het uitzetten van selectieve lokvallen is zeker niet voldoende. Daarom is er vanaf eind juni ook een lokpotperiode. Deze methode geeft ons de mogelijkheid de AH te volgen en zijn nest te detecteren. De zoektocht door 'Spotters' kan het best in groep gebeuren. Een AH-nest viseert meestal meer dan één bijenstand waardoor de imker beter

een zoektocht kan opzetten met collega's. Bij detectie en verdelging wordt de druk op de bijen bij meerdere omliggende bijenstanden verminderd (actieradius van de AH is 2.500 m). Gespotte AH of nesten kan je melden op: waarnemingen.be. Spotters kunnen daar de info oppikken en verder opvolgen.

De niet gedetecteerde nesten kunnen in extremis worden gezocht met zenders. Het aanbinden en het volgen via zoekapparatuur is een specialistisch werk en kan slecht worden uitgevoerd na een opleiding. Deze is te organiseren door de expertencel van iedere provincie. We zorgen dat iedere provincie kan beschikken over 30 zenders per jaar en over 3 biotracker met antenne zodat de inzetbaarheid en bereikbaarheid van deze aanpak steeds korter bij is.

Tot slot rekenen voor de goede uitvoering van het project op de medewerking van alle imkers en gemeentebesturen in Vlaanderen. De monitoring en communicatie is een belangrijk onderdeel, we leren zelf elke dag bij over het gedrag van deze exoot en hoe we er best mee omgaan. Willen we tot beheersing van de Aziatische hoornaar komen, dan moeten we samen de problemen aanpakken.

Bij voorbaat dank voor de inzet en de medewerking.

Frans Daems

HET IMKERSHUIS VAN ONGEVAL

Alles voor bij & imker
Honing & honingproducten

BIJENKASTEN EN RAMEN UIT EIGEN SCHRIJNWERKERIJ

VERDELER IMKERSMATERIALEN BIJENHOF

www.hetimkershuis.be - info@hetimkershuis.be
Brakelsesteenweg 369B - 9406 Outer (Ninove) - 054 33 53 84